

SECTION: EDUCATIONAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI O WYCHOWANIU.

How to cite: Kostylieva, S., Babichev, O., & Myroshnychenko, V. (2024). Impact of Innovative Educational Methods on Higher Education Students' Mastery of Historical Disciplines. International Conference on Science, Innovations and Global Solutions. (pp. 218-221). Futurity Research Publishing. <https://futuraity-publishing.com/international-conference-on-science-innovations-and-global-solutions-archive/>

Impact of Innovative Educational Methods on Higher Education Students' Mastery of Historical Disciplines

Костилєва Світлана Олександрівна¹, Бабічев Олександр Іванович², Мирошніченко Віктор Олексійович³

¹доктор історичних наук, завідувач кафедри історії, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна, ORCID: 0000-0002-0909-7887

²кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Полтава, Україна, babichev_ai@ukr.net, ORCID: 0000-0003-4682-0971

³викладач-методист, викладач вищої категорії, голова циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін, ВСП "Одеський технічний фаховий коледж Одеського національного технічного університету", м. Одеса, Україна, amartol.ioann@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6811-9791

Accepted: July 10, 2024 | **Published:** July 22, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The purpose of the research was to assess-the impact of innovative methods on the process of studying historical disciplines in higher education institutions. In order to achieve this goal, researcher used methods of analysis and generalization. During the research, it was found that innovative methods stimulate the active participation of higher education students, develop their critical thinking and analytical skills, which, subsequently, improves their understanding and memorization of historical facts and events.

Keywords: information and communication technologies, distant learning, innovative learning, students of higher education.

Вступ

Сьогодні значно підвищився інтерес практично всіх верств населення до проблем історичного минулого, що зумовлено розвитком самої історичної науки, радикальними змінами у політичному житті України та світу та багатьма іншими факторами, в тому числі, трансформацією історичної парадигми на фоні гібридних практик протистояння в ході російсько-української війни. Крім того все більше набирає обертів інтеграція українських освітніх закладів у світовий, в першу чергу Європейський, освітній простір. У такому контексті інноваційні освітні методики стають невід'ємною частиною навчального процесу у вищій школі, оскільки саме вони можуть сприяти глибшому засвоєнню історичного нарративу, критичному аналізу подій, розумінню здобувачами освіти причинно-наслідкових зв'язків, а також інтерактивності.

Результати дослідження

Інноваційний процес навчання пропонує нові варіанти взаємодії викладачів зі здобувачами освіти. Основний акцент при цьому робиться на особистісно-діяльнісному підході у підготовці фахівців будь-якої спеціалізації коли кожен здобувач вищої освіти активно долучається до повсякденного вдосконалення, а ключовими елементами занять стають зацікавленість і творчість всіх учасників інформаційних обмінів. Інноваційні методи викладання історичних дисциплін приваблюють викладачів можливістю ефективно опанувати великий обсяг історичних знань та розвивати в студентів та аспірантів необхідні навички для подальшої професійної діяльності.

Вивчення історичних дисциплін у вищій школі сьогодні потребує від викладача творчості та нестандартних рішень, особливо у виборі методичних прийомів, матеріалів для візуалізації з метою забезпечення одного з ключових пріоритетів освітнього процесу - розвитку творчого та критичного мислення студентів. Щодо навчально-дослідницької діяльності на лекційних і практичних заняттях з історії - на перший план виходять створення творчих завдань, спонукання до аналітичних висновків та ін. Розвитку дослідницьких умінь та навичок спряє також використання інтерактивних та мультимедійних технологій (Марченко, Іванова & Гевко, 2023).

У розкритті можливостей інформаційних технологій важливу роль відіграє викладач. Одним з його інструментів є, наприклад, програма PowerPoint, яка дає змогу створювати якісні презентації для забезпечення інформаційної підтримки під час підготовки та проведення занять з історичних дисциплін.

Використання інформаційних і телекомунікаційних технологій суттєво допомагає ефективно керувати навчальним процесом, реалізовувати освітні проекти, проводити наукові дослідження й експерименти, обробляти отримані результати. ІТ-галузь активно зреагувала на потреби освітян з початком пандемії, а згодом і повномасштабного вторгнення РФ на територію України, запропонувавши велику кількість інструментів для навчання. Наприклад, дуже популярними стали освітні сервіси для проведення відеоконференцій, такі як ZOOM та Google Meet. У глобальній мережі з'явилася значна кількість навчальних ресурсів, дистанційних курсів і фахових лекцій на відеохостингу YouTube, які активно використовуються у навчанні. (Варава, & Суходольська, 2022). Навчальні заклади України почали активно організовувати власні електронні кампуси. Наприклад, кафедра історії КПІ ім. Ігоря Сікорського з 2020 року почала працювати на платформі дистанційного навчання «Сікорський» (Sikorsky Distance Learning Platform), яка базується переважно на відкритій системі управління навчальним контентом Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) та має широкий спектр функціональних можливостей не лише для створення дистанційних курсів і технологій, а й для організації зручної взаємодії між викладачами та студентами. Її головними динамічними елементами є лекції, тести, завдання, глосарій та інструментарій для інтерактивного спілкування в режимі практичних занять, відеоконференцій, опитувань, форумів, чатів тощо (КПІ запускає нову платформу дистанційного навчання «Сікорський», 2020).

Інноваційний підхід до викладання у вищій школі містить поєднання як традиційних, так і сучасних методів навчання. Сьогодні особливу увагу приділяють компетентностям, що здобувають майбутні фахівці в ЗВО, для забезпечення яких необхідно постійно шукати та розробляти нові засоби, прийоми та методи. До таких методів належать проблемні лекції, семінари-дискусії, робота в групах, мозкові штурми, кейс-метод (аналіз конкретних ситуацій), презентації, рольові й ділові ігри (Скакальська, 2020). Метод «мозкового штурму», наприклад, є одним з найбільш ефективних способів пошуку нових ідей для досягнення мети, визначеної викладачем, щодо засвоєння певної теми. Учасники заняття такого типу можуть пропонувати безліч варіантів інтерпретації історичного процесу, власні оціночні критерії та розв'язання причинно-наслідкових ланцюгів. На завершальному етапі «мозкового штурму» проводять аналіз і відбір переконливих суджень.

Останніми роками популярними стали кейс-методи, що передбачають проблемне викладання окремих тем й організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Історичний дискурс-аналіз є більш ефективним методом для кращого розуміння соціальних, політичних і культурних процесів, ніж просте конспектування чи реферування. Це творча робота з елементами критичного мислення, що дає змогу одночасно аналізувати процеси та їхню структуру, описуючи й пояснюючи основні риси, властивості, динаміку взаємодії тощо (Гевко & Макогончук, 2022). Темою дискурс-аналізу може бути дослідження історичного джерела, що включає визначення його типу, зміст, розгляд термінології. Особливу увагу в процесі використання такого методу приділяють цитуванню, що необхідно для підтвердження наукової цінності джерела, а також власних висновків студента про новизну та значущість представленої роботи.

Одним з ефективних методів засвоєння історичних дисциплін є метод проєктів, що базується на практичному застосуванні набутих знань. Використання цього методу під час вивчення історичних дисциплін підвищує мотивацію здобувачів освіти до самостійної роботи, розширює їхній кругозір, дає змогу проводити історичні паралелі та робити власні прогнози на майбутнє, прискорює інтеграцію молоді у сучасне суспільство. Метод проєктів також сприяє розвитку самостійності та відповідальності, формуванню низки корисних навичок, зокрема вміння опрацьовувати великий обсяг інформації, аналізувати, порівнювати, робити висновки, формулювати власну точку зору й аргументувати її. Під час застосування цієї методики у викладанні історичних дисциплін важливо враховувати певні структурні вимоги, зокрема: уважний і ретельний вибір теми проєкту; проведення відкритого обговорення всіх можливих варіантів результатів; опрацювання джерел для пошуку інформації; стимулювання творчих і нестандартних підходів до розв'язання проблем; обговорення проміжних результатів; захист проєктів і підведення підсумків.

Велику роль у проєктному методі відіграє керівник (викладач), який координує весь процес, мотивує, заохочує і контролює, і який повинен бути достатньо компетентним, щоб спрямувати роботу в потрібний напрямок. Поширеними також стали імітаційні, символічні та дослідницькі ігри, які характеризуються широким застосуванням різноманітного ігрового моделювання. Символічні ігри базуються на встановлених незмінних правилах й ігрових символах, а дослідницькі ігри – на використанні інновацій, зумовлених новими знаннями й видами діяльності.

Під час вивчення історії у вищій школі цілком доречним є використання інфографіки й інтелект-карт як інноваційних засобів візуалізації історичного контенту і структуризації знань. Для створення інфографіки можна використовувати такий сервіс, як Canva, а для створення інтелект-карт – сервіси Google та Vubl.us. Інтелект-карти довели свою ефективність у засвоєнні історичного матеріала. Наприклад, під час лекції на тему: «Ранній залізний вік. Кіммерійці. Скіфи. Сармати» здобувачі вищої освіти можуть використовувати інтелект-карти для позначення найвідоміших знахідок цих народів і місць їхнього знаходження, роблячи це у формі схем (Скакальська, 2020, с. 183).

Інноваційні способи вивчення історичних дисциплін пропонує технологія віртуальної реальності (VR). Оживляючи історичні події та культурні пам'ятки, віртуальна реальність дасть змогу здобувачам вищої освіти краще зрозуміти й оцінити їх. Завдяки цій технології студенти та

аспіранти можуть досліджувати минуле, відвідувати нові місця та глибше розуміти історичний контекст. Оскільки технологія віртуальної реальності продовжує розвиватися, очевидно, що вона ставатиме все більш важливим інструментом у вивченні історичних дисциплін в закладах вищої освіти.

Висновки

Отже, інноваційні методи навчання мають низку переваг - вони можуть підвищити якість й ефективність освітнього процесу, зробити навчання більш цікавим і змістовним, сприяти активному залученню слухачів у навчальний процес та розвитку навичок формулювати оціночні судження, розуміти історичні події та їх наслідки. Впровадження інноваційних методів і технологій у процес вивчення історичних дисциплін - необхідний крок для забезпечення високої якості освіти у вищій школі в цілому, та вдосконалення гуманітарної складової навчання, зокрема; потужний інструмент підвищення мотивації студентів та аспірантів, прискорення інтеграції освітньої системи України у світовий освітній простір.

Література

Варава І. П. & Суходольська, А. А. (2022). Новітні методики викладання історії держави і права зарубіжних країн. *Юридичний вісник*, 1(62), 210-217. DOI: 10.18372/2307-9061.62.16502 (дата звернення: 15.06.2024).

Гевко О. & Макогончук, Н. (2022). Інноваційні методи викладання історії України у вищих навчальних закладах в контексті дистанційної освіти. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*, 1(28), 85-98. URL: <https://dspace.nadpsu.edu.ua/bitstream/123456789/2635/1/978-Текст%20статті-2071-1-10-20220602.pdf> (дата звернення: 12.06.2024).

Марченко, С., Іванова, Т., & Гевко, О. (2023). Роль використання інноваційних технологій у викладанні історії: огляд та перспективи. *Актуальні питання у сучасній науці*, 10 (16), 600-612. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/download/6802/6838> (дата звернення: 10.06.2024).

Скакальська, І. Б. (2020). Інноваційні підходи до викладання археології у вищій школі. *Universum Historiae et Archeologiae*, 3(28), 176-187. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fistor/program_5f7369142f910.pdf (дата звернення: 09.06.2024).

КПІ запускає нову платформу дистанційного навчання «Сікорський» (2020). URL: <https://kpi.ua/distance-sikorsky> (дата звернення: 11.06.2024).